

7. Загарбники зруйнували або пошкодили в Україні 116 тис. житлових будинків URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3507870-zagarbniki-zrujnuvali-abo-poskodili-v-ukraini-116-tisac-zitlovih-budinkiv.html> (дата звернення 11.09.2022 р.)

8. Звіт про фінансову стабільність, червень 2022. Національний банк України. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2022-N1.pdf?v=4 (дата звернення 11.09.2022 р.)

9. Інфляційний звіт, липень 2022. Національний банк України. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2022-Q3.pdf?v=4 (дата звернення 13.08.2022 р.)

10. Про дерадянiзацiю законодавства України : Закон України від 21.04.2022 р. № 2215-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2215-20?find=1&text=%D0%BA%D0%BE%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82#Text> (дата звернення 10.09.2022 р.)

11. Про кооперацiю : Закон України від 10.07.2003 р. № 1087-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text> (дата звернення 10.09.2022 р.)

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-249-4-12>

PECULIARITIES OF MODERN GENDER INTEGRATION IN THE CONDITIONS OF DECENTRALIZATION

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ГЕНДЕРНОГО ІНТЕГРУВАННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Namazova Yu. I.

*Postgraduate Student at the Department
of Public Administration
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynsky State
Pedagogical University
Vinnytsia, Ukraine*

Намазова Ю. І.

*аспірантка кафедри публічного
управління та адміністрування
Вінницький державний педагогічний
університет імені
Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна*

У сучасних умовах публічне управління та адміністрування націлене на імплементацію найкращих світових практик державної політики для розвитку громадянського суспільства. Досягнення гендерної рівності

шляхом гендерного інтегрування є одним із пріоритетних норм сучасного українського соціуму.

Варто конкретизувати дефініцію поняття гендерної інтеграції. На міжнародному ресурсному веб-порталі юридичної термінології Law Insider дане поняття визначено як «процес врахування відмінностей та нерівності між чоловіками та жінками під час планування, реалізації та оцінки юридичних програм» [5]. Відзначимо, що дане визначення обмежене виключно рамками юридичної сфери, тому більш прийнятним вважаємо трактування представлене Управлінням ООН по правам людини, яке гендерну інтеграцію визначає як «процес оцінки наслідків для жінок, чоловіків і людей з різною гендерною ідентичністю будь-якої запланованої дії – включаючи законодавство, політику чи програми в усіх сферах і на всіх рівнях» [6]. Таке змістовне наповнення презентує гендерну інтеграцію у формі державної стратегії, за якою проблеми людей різної гендерної ідентичності є невід’ємним аспектом державної політики та урядових програм.

Актуальність питання сучасного гендерного інтегрування в умовах децентралізації підтверджує професор Батанов О. В. [2], акцентуючи увагу на пріоритетності завдань держави щодо забезпечення сталого розвитку, відкритості суспільства та інтеграції України до ЄС. Запорукою даного вектору державної політики вчений вбачає процес реалізації та захисту прав людини, які визначають зміст та спрямованість діяльності органів державної влади.

Безумовно, досягнення гендерної рівності неможливе без наявності відповідного механізму реалізації прав і свобод. Проблема у тому, що такий механізм у сучасному демократичному суспільстві можна реалізувати лише через політичний процес, а домінують у ньому, як відомо, переважно чоловіки. Тому, цивілізовані зміни у суспільному гендерному порядку, на переконання професора Батанова О. В., можуть відбутися у секторах, де на локальному рівні найбільш рельєфно проявляється та знаходить свою апробацію ідея цінності прав та свобод індивіда. Саме такими якостями вчений наділяє сформовані у процесі реформи децентралізації територіальні громади [2].

У сучасних наукових соціологічних дослідженнях аналіз державної політики у сфері реформування місцевого самоврядування, децентралізації та функціонування територіальних громад досить часто пов’язують із процесами гендерного інтегрування [1]. Саме органи місцевого самоврядування, на думку учених Неприцької Т. І. та Неприцького О. А., у результаті децентралізації дозволяють громадам розвивати ініціативи партиципаторної демократії та залучати активних громадян до політичного життя [4]. Відповідно, до числа ключових викликів політики гендерної рівності в умовах децентралізації варто

віднести: сприяння впровадженню гендерного підходу у діяльність органів місцевого самоврядування та посиленню ролі територіальних громад у цьому напрямку, впровадження гендерної перспективи у політиці, подолання гендерних стереотипів у територіальних громадах, розробка та реалізація стратегій гендерної рівності органів місцевого самоврядування [2].

Однією з найбільш гендерно-чутливих проблем, характерних для сучасної України, є обмежений доступ жінок до влади. Гендерна нерівність все ще прослідковується у всіх сферах суспільного та приватного життя. Прикладом є політичне представництво жінок у 2021 році: у Верховній раді – 21%, Кабінеті Міністрів – 20% , Обласних радах – 15% [3].

Поточні реформи децентралізації в Україні створюють умови та можливості для дотримання міжнародних стандартів і виконання національних гендерних програм на місцевому рівні (особливо в новостворених об'єднаних територіальних громадах). У Європі понад 1000 міст, органів місцевого самоврядування приєдналися до Європейської хартії рівності жінок і чоловіків на місцевому рівні. В Україні цей процес теж поступово набирає обертів. На сьогодні вже більше ніж 62 міста приєдналися до Хартії. За її умовами протягом двох років місцева влада зобов'язується розробити план дій щодо інтегрування гендерного підходу на місцевому рівні. Для цього, перш за все, необхідно оволодіти інструментами гендерного інтегрування, ключові з яких – Гендерна статистика, Гендерний аналіз та Гендерне бюджетування [7]. Саме тому органам місцевого самоврядування доцільно створити систему (як у складі обраної місцевої ради, так і у виконавчих органах), покликану забезпечити інтеграцію гендерних питань у всі програми та політики. Важливим елементом впровадження гендерної політики на цьому етапі є протидія гендерним стереотипам, що має бути відображено у програмах навчання та інформування місцевих жителів [7].

Сучасне підґрунтя для активізації процесу гендерного інтегрування у регіональний та місцевий розвиток в умовах децентралізації варто представити наявність наступних інституцій: Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 року, Наказ Міністерства розвитку громад та територій «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації», Методичні рекомендації Міністерства розвитку громад та територій щодо формування і реалізації прогностичних та програмних документів соціально-економічного розвитку ОТГ, Методичні рекомендації Міністерства соціальної політики щодо включення до колективних

договорів та угод положень, що забезпечують рівні права та можливості жінок і чоловіків у трудових відносинах, Наказ Міністерства соціальної політики «Про затвердження Інструкції щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів», Методичні рекомендації Міністерства фінансів щодо впровадження та застосування гендерно-орієнтованого підходу в бюджетному процесі. Розробка даних нормативних актів стали наслідком приєднання України до Пекінської платформи дій, ратифікації ключових угод з дотримання прав людини, локалізації Цілей Сталого Розвитку. Окрім цього Україна ратифікувала Європейську конвенцію з прав людини та Європейську соціальну хартію, а також підписала Стамбульську конвенцію. Підписана між Україною та ЄС Угода про асоціацію також передбачає зобов'язання по забезпеченню гендерної інтеграції у вигляді паритетних можливостей жінок і чоловіків у соціальній сфері, зайнятості, освіті, бізнесі, державному управлінні [1].

Отже, можемо зробити висновок, що суто із законодавчої точки зору, питання забезпечення рівних можливостей політичної участі жінок та чоловіків в Україні знаходиться на досить високому рівні і існує тенденція до покращення ситуації в даному напрямку. У результаті децентралізації саме на органи місцевого самоврядування покладені повноваження щодо реалізації рівних прав жінок і чоловіків громади. Це пояснює той факт, що відсоток жінок у радах місцевого рівня сьогодні набагато вищий, ніж у Верховній Раді. Це підтверджують і відповідні статистичні дані, які свідчать, що чим нижчий рівень органів влади, тим вони доступніші для жінок. Окрім того, місцева влада у результаті децентралізації отримала ряд нових повноважень, що розширює перспективи гендерного інтегрування. Отже гендерне інтегрування у процесі реформи децентралізації забезпечує потенціал розширення прав і можливостей громадян, які підлягають гендерній дискримінації з виключенням їх із процесів прийняття рішень. Саме в цьому контексті децентралізація та гендерне інтегрування відіграють ключову роль у становленні державної політики рівноправності чоловіків та жінок.

Література:

1. Аналіз вразливості жінок та чоловіків в контексті децентралізації на територіях України, що постраждали від конфлікту. Нікого не залишити осторонь. Звіт. Вересень 2017. Підготовлений у рамках спільної програми ПРООН та ООН Жінки «Відновлення управління та сприяння примиренню в постраждалих від кризи громадах України». 72 с.

2. Батанов О. В. Децентралізація та місцеве самоврядування у гендерному вимірі: вітчизняний досвід та міжнародні стандарти. Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія : Політичні науки. 2018. № 3. С. 48-54

3. Запровадження гендерно-орієнтованого бюджетування в об'єднаних територіальних громадах. <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/grb-handbook.pdf>

4. Неприцька Т. І., Неприцький О. А. Розширення можливостей досягнення гендерного паритету в політиці в контексті децентралізації влади в Україні/ Політичне життя. 2020. № 1. С. 44-49.

5. Офіційний веб-портал юридичної термінології Law Insider. URL: <https://www.lawinsider.com/>

6. Офіційний веб-портал Управлінням ООН по правам людини. URL: <https://www.ohchr.org/>

7. Практичний посібник для посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування «Гендерне інтегрування на місцевому рівні. Досвід міст, що приєдналися до європейської хартії рівності жінок і чоловіків». Київ 2020. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/607/GI_web.pdf

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-249-4-13>

INTRODUCTION OF THE SYSTEM OF INDICATORS FOR MONITORING THE QUALITY OF LIFE IN RURAL TERRITORIAL COMMUNITIES

Polska L. O.

*Postgraduate Student at the Department of Management and Public Administration
Dnipro State Agrarian and Economic University
Dnipro, Ukraine*

Ensuring the effective comprehensive sustainable development of rural territorial communities of Ukraine, largely depends on an objective assessment of the situation in the economy, social and environmental spheres, identification of strengths and weaknesses, and the adoption of appropriate management decisions. Implementation of these tasks is impossible without reliable information. In order to evaluate the situation of rural community, which tasks should be prioritized for solving acute problems, and how their implementation may affect the economy, social and ecological state of the